

Grundriss der Säuglingskunde. Ein Leitfaden für Schwestern, Pflegerinnen und andere Organe der Säuglingsfürsorge von Prof. Dr. ST. ENGEL, nebst einem *Grundriss der Säuglingsfürsorge* von Dr. MARIE BAUM mit 93 Textabbildungen. Zweite Umgearbeitete Auflage. Wiesbaden. J. F. BERGMANN. 1915. 221 bldz. Prijs 5 mark.

Na 3 jaren is een tweede veranderde druk van dit nuttige boekje verschenen. De plaatjes zijn voor het meerendeel lang niet zoo fraai als in de eerste uitgave.

Ten bate van praktische wenken zijn de theoretische opmerkingen bekort, wat slechts kan worden toegejuicht. Het is niet moeielijk hier en daar aanmerkingen te maken, voor de praktische bruikbaarheid doet dit er minder toe. Niet geheel onbedenklijk schijnt mij het opnemen van een heele reeks voorschriften ter bereiding van voedsels, bijv. wijzigingen van eiwitmelkbereiding, volgens ENGEL, KERN en MÜLLER, e. d.; daargelaten nog, dat de waarde van vele van deze mengsels zeer twijfelachtig is, en onvoldoende onderzocht, kan het bezit van zulk een reeks voorschriften het eigenmachtig handelen slechts in de hand werken. En welke zonden in dit opzicht dagelijks nog aan de zuigelingen worden begaan, daarvan kunnen de kinderopklinikken en consultatiebureaux deelen spreken!

Het boekje, dat voor verpleegsters is geschreven, kan zeker ook den beginnenden arts menigen nuttigen wenk geven en met warmte worden aanbevolen.

J. C. SCHIPPERS.

BRIEFWISSELING.

HET PROTEST DER TWAALF.

Door de redactie is de in het vorig nummer weergegeven protest-brief thans ontvangen ¹⁾. Om der nauwkeurigheds wille vermeld ik, dat de tekst een kleine wijziging ondergaan heeft. In alinea 4 leest men thans niet meer, „dat de Nederlandsche medici te veel verschuldigd zijn aan de *Duitsche geneeskundige wetenschap* dan dat zij enz.”, maar „dat zij veel verschuldigd zijn aan de *Duitsche geneeskundigen*”.

De brief droeg de getypte namen der twaalf opstellers en die van 620 instemming betuigende collegae.

¹⁾ In den door ons afgedrukten brief is ongelukkigerwijze een geheele zin uitgevallen zonder dat dit door ons bemerkt is geworden. Deze zin vormde de 2de alinea van den brief, en luidde: „Zeer tot hun leedwezen is de ernstige waarschuwing van prof. PEKELHARING niet door u ter harte genomen”. Hierop doelde mijn toespeling op bldz. 1898.